

Dagbog fra gæstespiilet med Berliner Ensemblet ved Erik de Place

Min andel af Brechtfestivalen 2020 begyndte, da jeg sidste efterår fortalte nogle berlinske venner om denne begivenhed i Svendborg. Vi kom til at tale om, at det kunne være fint, hvis der kom et hold fra Berliner Ensemble herop til festivalen og afleverede "et eller andet" på tysk til det svendborgensiske publikum. Men med tanke på, hvor meget det ville koste at flytte en forestilling herop, droppede vi egentlig ideen. Men så fik vi øje på, at teatret i 2018 havde haft urpremiere på en én-times nyredigeret monolog af Brecht om den tyske sværvægtsmester i boksning fra 1923-25, Paul "Samson" Körner, der blev Brechts ven. Det omfattede altså kun én skuespiller i et ret ukompliceret scenisk regi. Vi tog derefter kontakt med teatret, som fra starten var yderst positive og støttede projektet. De foreslog dog, at vi ikke kørte det over deres hovedkasse, men at vi lavede en privat aftale med den relevante skuespiller og en regimand. Det ville blive meget billigere for os, sagde de.

Teatret satte os i kontakt med en af deres yngre scenemedarbejdere, Johannes Nölting, som derefter talte med skuespilleren, der spillede monologen i Berlin. Oliver Kraushaar hedder han. Tidspunktet var meget heldigt, fordi teatret fra begyndelsen af november ville genoptage Samson-Körner-monologen, så Kraushaar var ikke optaget af andre roller, men kunne godt tage til Svendborg en weekend. Og de var begge fyr og flamme! Noget senere bad de om, at en regiassistent, Johanna Meyer, måtte komme med. Hun skulle endda kun have rejse og ophold betalt, mens vi fandt frem til nogle absolut beskedne honorarer til skuespiller og regimand.

Der startede nu en længere brevveksling mellem Nölting og mig, hvor vi fra "Lieber Herr etc." nåede frem til et mere ligefremt, venskabeligt sprog.

Vi var jo meget interesserede i, hvordan scenen skulle opbygges. Var Harders` overhovedet stort nok? Hvor meget udstyr skulle de have med og hvor meget kunne vi levere? Et par danske venner i Berlin gik ind og så Kraushaar spille stykket i BE`s teater. De kom imponerede tilbage, men pegede også på, at teksten bestemt ikke var helt enkel. Vi besluttede derfor, at jeg først skulle oversætte hele teksten, og at Anneline Køhler Juul og jeg derefter skulle prøve at lave så fyldige danske tekster, at folk kunne følge med på en skærmprojektion på bagscenen - uden at være flydende i tysk. Det var svært, fordi vi indså, at hvis vi fyrede al teksten af på lærredet, risikerede vi, at folk slet ikke kunne nå at se, hvad der skete på gulvet. Både teksten og en video af forestillingen havde vi fået tilsendt fra BE.

På et tidspunkt fik Anneline mere tid til at gå ind i produktionen og fik selv kontakt med Nölting - og så blev det hele lidt mere professionelt! Hun fik også styr på tekstprojektion. Min opgave blev dermed reduceret, så jeg kunne begynde at tænke på at finde økonomisk støtte og interesserede mennesker, der ville bruge deres tid - og lidt penge - på at lytte til tysk en søndag eftermiddag. Fynske bank støttede os med 10.000 kr., og bl.a. tysklærerne på Fyn sørgede for at sprede budskabet. Den lokale avis gjorde også sit til at fortælle om begivenheden.

Hele besøget i Svendborg blev noget af en eksprestur for berlinerne! Kraushaar spillede aftenen før i Berlin, så de måtte tage et morgenfly søndag for at nå frem. Jens C fra bestyrelsen hentede de tre tyskere i Billund kl. 8 søndag morgen og kørte dem til Svendborg, hvor jeg tog over og fik dem indlogeret på hotellet. Der var lige tid til en fyldig brunch, før vi skyndte os hen på teatret, hvor Anneline, Johannes, Johanna og Peter Michaelsen tog tømmerne og på få timer fik gjort scenen klar. Der var totalt udsolgt - 60-75 pladser - da Kraushaar i undertøj trådte frem på scenen søndag d. 23/2 kl. 16.30. Inden han begyndte at spille, fik vi dog lige en kort introduktion af en Brecht-kender, Jørgen Lehrmann Madsen, til Brechts liv og gerninger.

Fra min synsvinkel kørte hele teaterstykket eksemplarisk. Kraushaar var en fantastisk figur på scenen – og i øvrigt en hyggelig fyr udenfor. En monolog, som ikke i sig selv er noget stort kunstværk gjorde han til en dybt professionel, vedkommende og fascinerende performance. Uden en spiller af hans kvalitet ville monologen være faldet til jorden. Publikum fik sig uden tvivl en ekstraordinær oplevelse. Den store og meget kvalificerede debat efter forestillingen vidnede vel også om, at forestillingen havde ramt plet.

Efter god thailandsk aftensmad, trak de tyske gæster sig tilbage til hotellet. Johannes og Johanna skulle hentes allerede kl. 05.30 næste morgen og køres til Billund igen, fordi de skulle på arbejde i Berlin senere på dagen. Kraushaar tog jeg mig så af mandag. Han ville gerne blive lidt og så tage toget tilbage mandag eftermiddag frem for at flyve. Først kørte vi ud for at se Brechts hus i Kogtved, hvor vi løb ind i et par tyske teaterfolk, der boede der, mens de lavede teater i byen. De inviterede os straks ind på kaffe. Senere kørte vi ud til Baggårdsteatret, hvor Anneline viste rundt. Så kom de to tyske teaterfolk, vi lige havde mødt ude i huset, og de inviterede Kraushaar til at gå turen "Sundets Stilhed" en audiowalk med høreboffer på fra byen ud til Brechts hus. De lovede bagefter at køre ham til toget, så der tog vi afsked. Jeg var selv meget glad for forløbet og det er mit indtryk fra venners og bekendtes reaktioner, at det havde været vellykket – og derfor umagen værd.

Jeg selv var overbevist om, at sådan noget skulle vi prøve igen!

Erik de Place Andersen